

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Mundus Aspectabilis Philosophice Consideratus

Falck, Joseph

Augustae Vindelicorum, 1740

§. V. De Morte alacriter expectanda, & Christiana fortitudine subeunda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95848](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95848)

§. V.

De Morte alacriter expectanda, & Christiana fortitudine subeunda.

INter actus fortitudinis principem locum obtinet martyrium; nam fortitudinis est obfirmare animum in bono contra timorem: Martyr autem firmatur in bono Fidei ac Religionis contra timorem rei, si naturam spectes, omnium acerbissimæ, videlicet mortis: cujus fortitudinis egregium habemus exemplum in B. Laurentio, atque innumeris Christianæ Fidei heroibus aliis. Neque dicas, martyrium videri potius actum charitatis, quàm fortitudinis, juxta illud Joann. 15. *Majorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis.* Resp. enim, quòd licet martyrium proveniat à charitate, tanquam à virtute imperante, progrediatur nihilominus à fortitudine, tanquam ab habitu & virtute, à qua immediatè elicitur: potest enim charitas alios virtutum actus imperare, qui propterea non desinunt esse illarum virtutum actus, à quibus immediatè eliciuntur; sicut actus subditi, sunt actus subditi, licet à Domino imperentur.

At Martyres per sanguinis effusionem non semper imitari possumus, possumus tamen per oblationem vitæ Deo gratissimam. Dicamus ergo aliquid de morte, quæ nos manet omnes, cum *Statutum sit omnibus semel mori.* Versamur in ea Philosophia parte, quæ docet honestè ac bene vivere, doceamur & bene ac fortiter mori; nam finis coronat opus, mors est vitæ nostræ terminus, à quo pendet nostra felicitas æterna, quam suspiramus. Imprimis tamen meminerimus, nos esse Philosophos Christianos, non Gentiles: isti post Aristotelem dicebant, mortem esse *Terribilissimum omnium terribilissimorum*, quia illam intuebantur oculis carnalibus; hanc nos contemblemur oculis Christianis, & illa non erit adeò horrida, sicut fingitur; erit potius solatio plena, si hanc forti & Christiano animo excipiamus.

Nimius mortis horror injurius est virtutibus Christianis, præsertim Fidei, Spei, & Charitati. Fidei quidem, quia hæc nobis ostendit bona terrestribus longè superiora, Divina, infinita, *Quæ nec oculus vidit, nec auris audit, quæ Deus præparavit diligentibus se.* Quale probrum illis affici, & ista nec curare, nec desiderare? petere quotidie à Domino, *Adveniat regnum tuum;* & tristem esse, dum imminet illius possessio, dum appropinquat liberatio nostra? Et cur denique mors tantopere timeatur? si consideretur ab Infideli & Mundano, poterit esse objectum tristitiæ & horroris: si oculis Fidei, triumphus est, & causa lætitiæ. *Hunc transitum miseri Infideles mortem appellant; Fideles autem quid, nisi Pascha?* ait S. Bernardus. Et quid denique in hoc transitu deserimus, nisi mundum perversum, ingratum, reprobatum à Deo, & ab ipsis mundanis sæpius maledictum? Deserimus terram alienam, quam incolunt inquietudines, molestiæ, infirmitates, paupertas, ignorantia, aliæq; miseriæ, peccati comites individua. Et qualis est terminus, quem attingimus? Patria nostra, in qua pax, gaudium, summa & æterna felicitas. Et Fidelis hunc transitum timeat, quin erubescat? rectè Tertull. *Non est timendum, quod nos liberat ab omni timendo.* Sed hic mihi dicis, non timerem mortem, si certus essem de hoc felici

lici transitu à miseriis ad beatitatem æternam: & respondetur tibi, indignum esse Christiano ita sentire, ac virtuti Spei injurium.

Spes Christiana innititur duplici voluntati: Voluntati Dei; qui vult salvare hominem, & voluntati hominis, qui vult fieri salvus. Possumusne dubitare, quin Deus serio velit nostram salutem, cum nobis præcipiat illam sperare sub pœna damnationis? Quoties ille nobis promittit in Sacris Literis felicitatem illam æternam, quam JESUS Christus vitæ suæ pretio nobis comparavit, & cujus pignus accepimus in Sacramento Corporis & Sanguinis ejus? Juxta S. Thomam tria movent ad sperandum: Providentia, Misericordia, & Potestas Dei. Providentia cognoscit omnia media, Misericordia illa nobis applicat, Potentia nihil invenit impossibile, ut adeo ex parte Dei nobis certo possimus promittere felicitatem æternam. Incertitudo igitur tota se tenet ex parte voluntatis nostræ, fragilis quidem & inconstantis, sed quam roborat Gratia. Fidelis esto Gratiae, & sat *Potens eris in infirmitatibus tuis per eum, qui te confortat.* Stabit homo Christianus, *Potens est enim Deus statuere illum.* Circumdamur quidem inimicis & periculis; at *Si Deus pro nobis, quis contra nos?* Spera in Deo, invoca illum; promptior Ille est ad exaudiendum, quam tu ad invocandum. Percurre alacriter viam, in tuo statu tibi præscriptam, confide Deo tuo, agere filiali cum fiducia, Patrem habes & Salvatorem tui amantissimum.

Sed imprimis injuriosum est Charitati nimius ille mortis horror. Quid est hic mundus, nisi regnum peccati? *Non est enim veritas, & non est misericordia, & non est scientia Dei in terra: Maledictum & mendacium, & homicidium, & furtum, & adulterium inundaverunt, & sanguis sanguinem tetigit. Osee. 4.* Quam imperfectè hic tu Deum amas? quoties illum offendis? quoties offendi vides ab aliis? Mors in momento nos liberat ab his miseriis. Rectè Ambrosius: *Mors, vitiorum sepultura.* Quam felix fuisset Origenes, nî mater illum impedivisset currentem ad martyrium! Quam felix ille, *Qui raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus!* Beati, qui habitant in domo tua Domine: ibi videbis facie ad faciem, ibi perfectè & constanter amabis. Quidnî ergo, si Deum verè amas, *Cupis cum Paulo dissolvi & esse cum Christo?* Quid doles, quid trepidas, si deserendus est locus tui exilii, ut fruaris Deo tuo infinitè amabili? Ita sanè teste Chrysostomo, primi Christiani ceremoniam illam, qua defunctos efferebant, non appellabant pompam funebrem, sed triumphum felicem, omnibus exoptabilem, quo nempe pergitur ad cælestem Jerusalem, Patriam nostram. Sed fortasse longævam vitam exoptas, ut crescas in virtute? Vanus prætextus, ait Augustinus; per solam dispositionem sinceram libenter moriendi, ut Deum nostrum possideamus, momento temporis acquirimus perfectionem, quam desideramus. Atque ex his intelligimus, nos inordinatè egisse & agere, dum mortem tantopere pertimescimus, dum felicitatem nostram in fruitione summi Boni, cui conservanda essent omnia nostra desideria, quasi refugimus. Ut hæc culpa diluatur, & mors nostra fiat pretiosa in conspectu Domini, perpendamus veritates sequentes solatio plenas.

Homo Christianus non potest ex suo offerre Deo sacrificium magis gratum magisque meritorium, quam offerendo suam vitam, & acceptando mortem cum gaudio, vel saltem cum plena resignatione, & submissione perfectæ; quod enim perfectissimum est in sacrificio, est destructio totalis victimæ: in hanc destructionem consentimus, dum mortem libenter acceptamus. Ut autem in lege veteri triplex erat sacrificium, holocaustum nempe, sacrificium pro peccatis, & hostia pacifica: ita nunc Christianus tribus ex motivis vitam suam

suam Deo ex toto corde offerre debet, cum Deo placuerit ipsum ad se vocare.

Holocaustum, primum est sacrificii genus, idque perfectissimum. Olim oblata Deo victima in professionem dominii Dei absoluti in creaturas, nostræque subjectionis erga Majestatem hanc supremam, igne penitus consumebatur. Sed victimæ omnes Synagogæ non veniunt in comparisonem cum vita hominis Christiani: etsi enim corpus nostrum fuerit ex limo compactum, est tamen opus Creatoris inter terrestria perfectissimum, in Sacramento Baptismatis sanctificatum, est habitaculum animæ immortalis destinata ad regnum æternum, templum JESU Christi, qui toties sub speciebus Eucharisticis illud inhabitat, & à quo pignus accipit immortalitatis, vi cujus corpus illud aliquando resurget sole splendidius. Cum ergo tempus advenerit, aut etiam prius, dic Deo tuo ex tota sinceritate cordis tui: Accepto, Domine, amore tui privationem vitæ meæ, rei, quam habeo, carissimæ: ita est, hanc tibi offero cum perfecta submissione ad tuam voluntatem, & dominium supremum, quod adoro. Accipe, O! Ens supremum, hanc oblationem meæ mortis, in unione mortis JESU Christi Filii tui, Salvatoris mei, per quam fiat hostia te magis digna, tibi que magis grata & accepta. Tu ipse, o Domine, dixisti, non esse majorem charitatem, quam si quis ponat vitam pro amico: En! quantum in me est, tibi dono meam, beatissimum me reputans, si hanc in testimonium amoris erga Te mei suscipias &c. Ejusmodi affectus submissi simul & adeo generosi faciunt ex homine Christiano holocaustum dignum, quod offeratur supremæ Majestati.

Alterum sacrificii genus erat satisfactorium, sacrificium pro peccato: & hoc quoque offerre possumus Divinæ Justitiæ per oblationem nostræ vitæ. Nam peccata, quæ committimus, radicem suam habent in triplici amore inordinato, nempe in amore propriæ excellentiæ, in amore voluptatum, & in amore divitiarum. Mors malorum horum radicem demetit, & refecando redigit in ordinem, quod erat inordinatum. 1. Mors refecat & punit amorem divitiarum, dum illas aufert homini, qui egreditur è mundo nudus, uti nudus intraverat. 2. punit amorem voluptatum destruendo sensuum omnium organa, ut adeo homini voluptuario nihil supersit, nisi pulvis & vermes. 3. Mors vitærix hominem subjicit omnium pedibus calcandum, ut puniat ejus superbiam. Ut igitur offeras sacrificium hoc satisfactorium, prosterne te coram Deo Domino tuo, & peccatorum tuorum multitudine contritus Eidem confitere, te toties meritum esse, ut tollereris de numero viventium, quoties ausus es illum offendere. Peccatum omne hominem reddit morte dignum, atque ex hoc capite, o mi Deus! merebar mille vitas perdere, si mille habuissem! mortem igitur, quam mihi mittis, non tantum non invitus excipio, sed etiam cum gaudio, submissione, & summa erga tuam Divinam justitiam reverentia: consentio, ut isti oculi, qui toties effrenatè sunt evagati, claudantur lumini usque ad finem sæculi: ut hæc lingua quæ protulit tot verba vana, indecentia; & proximo meo nociva, fiat esca vermium: ut hæc manus, & hi pedes, nequitia meæ instrumenta mancant in sepulchro immobiles: ut hoc ipsum cor meum, tot insanarum cogitationum, & perversorum desideriorum origo, non amplius sit aliud, quam pulvis & cinis usque ad tuum adventum. Justum est, Domine, ut retrahas dona tua, quibus toties abusus sum, & ut vilis creatura, quæ voluit ad beneplacitum suum vivere, lubens mortem saltem acceptet, ut denique obediat voluntati Creatoris sui.

Uti-

Ultimum sacrificii genus dicebatur hostia pacifica, & offerebatur ex debito beneficii, vel accepti vel accipiendi. Mors quoque nobis præbet occasionem opportunam talis sacrificii: quanta enim est ingratitude, si homo Christianus egrederetur ex hoc mundo, quin prius tot acceptorum beneficiorum Auctori gratum animum testaretur! Revoca igitur in memoriam numerum, naturam, & pretium Gratiarum, quas accepisti à Domino tuo, & tam prodigiosa liberalitate quasi in admirationem raptus, quære ex te ipso, *Quid retribuam Domino pro omnibus, quæ retribuit mihi?* & dic generosè cum Propheta, *Calicem salutaris accipiam*, bibam, & exhauriam illum à Domino mihi paratum & oblatum. Utinam mille vitas haberem, quas tibi offerrem pro innumeris beneficiis, quibus me cumulasti, ô Deus infinitè bonus! has tibi consecrarem omnes, qui pro me tuam immolasti: unam habeo vitam, & quidem à Te, ô Deus, tua est infinitis ex titulis; sed etsi mea esset, hanc tibi offerrem, & offero lubens, ut aliquatenus satisfaciam debitis meis erga Te infinitis: ascendat ad Te hoc sacrificium in odorem suavitatis, & me tibi immolatum suscipe, Deus meus, Vita mea, Beatitudo mea!

CAPUT VII.

De Passionibus.

OMnis motus appetitus sensitivi à S. Thoma & aliis passio dicitur, præcipuè ille, qui in defectum sonat; hinc passio definitur: motus seu affectus appetitus sensitivi ex apprehensione seu imaginatione boni vel mali, cum peculiari atque insolita commotione ac mutatione in corpore, præsertim sanguinis in corde & pectore, atque etiam plerumque in vultu, qui propterea dici solet index animæ. Duplex enim ex alibi dictis distinguitur in homine appetitus, sensitivus nempe, qui consistit in quibusdam actibus necessariis complacentiæ aut displicentiæ cum illis insolitis commotionibus corporis: & appetitus rationalis, qui sumitur pro actibus voluntatis liberis.

Etsi autem omnes passionem aliquam in corpore pariant, aliæ tamen jucundam, aliæ injucundam causant; quia aliæ motionem minùs, aliæ magis à natura alienam afferunt: magis quidem, ut dolor & tristitia, quæ contractionem in corde pariunt: minùs verò, ut delectatio & læritia, quæ dilatationem cordis efficiunt; est enim magis consentaneum naturæ dilatarì, quàm contrahi, præsertim in corde: per dilatationem enim, quæ lætam animæ cogitationem sequitur, spiritus animales toto corpore erumpunt, & ita commoventur, ut homo sentiat, se quodammodo reviviscere, & dulcem quandam respirationis, aut vitæ libertatem nancisci: per contractionem verò, dum tristatur anima, spiritus minori in copia emittuntur, cor palpitât lentius, sanguis minùs calet in arteriis, frigescunt extremæ corporis partes, pallêt vultus &c.

Passiones dividuntur in concupiscibiles, & irascibiles: priores dicuntur ferri in objectum præcisè ut bonum vel malum sensibile; posteriores verò in objectum, ut bonum vel malum sensibile, sed arduum & difficile. Concupiscibiles & irascibiles nomen suum desumunt à duabus præcipuis passionibus, concupiscentia scilicet, & ira. Numerantur à S. Thoma passionès undecim:

K k k

sex